

Intervju med Carl Dalhammar

Intervju med Carl Dalhammar

Carl Dalhammar är docent på Lunds universitet. Han har forskat i över 20 år om regler för hållbara produkter och hur miljöpolitiska styrmedel kan stödja hållbar affärsmodeller. Han har analyserat EU:s regelverk kring produkter, inklusive ekodesigndirektivet och den nya ekodesignförordningen, och även sett på nationella styrmedel som reparationscheckar.

Varför bör elektronikskatten avskaffas?

Elektronikskatten har i praktiken väldigt liten effekt på produktdesignen. Det är få företag som anpassar sin design efter enbart en svensk skatt, vilket gör att dess syfte inte uppnås. Däremot har den tydliga negativa konsekvenser, särskilt för företag som arbetar med återtillverkning och rekonditionering av elektronik. De drabbas av ökade kostnader och krångligare administration – vilket motverkar en mer hållbar och cirkulär användning av elektronik.

Vilken betydelse skulle lägre kostnader för reparation ha?

Det skulle kunna förändra hela normen. Idag är det vanligare att man byter ut en trasig produkt än lagar den. Reparation upplevs ofta som dyr, och den höga kostnaden är ett stort hinder. Om det blev billigare att reparera skulle fler överväga det alternativet – vilket i sin tur skulle förlänga livslängden på våra produkter.

Vad krävs för att konsumenterna faktiskt ska börja reparera mer?

Det behövs tydliga incitament. Vi vet att vissa styrmedel fungerar – till exempel Österrikes reparationscheckar, som har lyckats få fler konsumenter att se reparation som ett attraktivt alternativ. Det handlar om att sänka trösklarna och förändra beteenden.

Vilka andra styrmedel borde politiker överväga?

EU har redan tagit flera viktiga steg, till exempel krav på tillgång till reservdelar i flera år efter lansering, samt regler om att batterier ska vara utbytbara från 2026. Från sommaren 2025 kommer dessutom en energimärkning som ger konsumenter information om hur reparerbara mobiler och surfplattor är.

På nationell nivå kan Sverige komplettera detta genom skattereformer som gynnar reparation, stöd till reparationsföretag eller att använda offentlig upphandling som verktyg för att driva utvecklingen åt rätt håll.

Varför är det så viktigt att detta arbete sker på EU-nivå?

Sverige är en liten marknad och kan inte ensamt sätta regler för hur produkter ska utformas globalt. Men vi kan påverka inom EU och samtidigt använda våra egna styrmedel, som skatter på arbete och upphandlingssystem, för att stödja övergången till en mer cirkulär ekonomi. Det är där vi har störst chans att göra verklig skillnad.

”Skatten hämmar den cirkulära utvecklingen.”

”Det är få företag som anpassar sin design efter enbart en svensk skatt, vilket gör att dess syfte inte uppnås. Däremot har den tydliga negativa konsekvenser, särskilt för företag som arbetar med återtill- verkning och rekonditionering av elektronik.”

– Carl Dalhammar

[Räkna hur mycket du betalar i elektronikskatt via vår kalkylator.](#)